

שתי אפיזודות הקשורות ל"חיים ארלוזורוב" ה"תקועה" בחוף בת גלים

ערך: צבי בן-צור

אברהם "אברום" שביט (שטרן), ממלווי האונייה, מספר:

הבריטים החלו להעביר את המעפילים לאוניות הגירוש. בד כבר החלטנו שלושה חבר'ה מהפלי"ם, ישראל וליק אברוך, ניסן לויתן ואני - אברום שביט, למרות המצב להגיע ישר הכיתה. עוד בזמן ההפלגה מאיטליה הכנו סליק שאפשר להסתתר בו, למקרה שהבריטים ישתלטו על האוניה. ברגע שהבריטים החלו להעביר את המעפילים לאוניות הגירוש, נכנסנו לסליק והסתתרנו שם, משעה ארבע אחר הצהריים ועד הצות הלילה. בחצות זחלנו לדופן האוניה וקפצנו למים. שחינו לבת-גלים, שם הגענו לבית שישראל וליק הכיר והם טיפלו בנו, הכינו לנו אמבטיה חמה וארוחה חמה, שם נשארו עד הבוקר. בבוקר יצרנו קשר עם המוסד לעליה ב' בארץ ודוידק'ה בא והביא תעודות זהות בשבילנו. חזרתי הביתה כמו שהבטחתי ליהודה ארוז. לימים, ארבעים שנה אחרי אירוע זה, כשהתחלנו לאסוף חומר לכתובת ספר על הקומנדו הימי וחוליית החבלה, שהיוותה את היסוד ל"שייטת" התברר לנו סיפור סביב האוניה בזמן שאנחנו הסתתרנו בה. משה נחשון (ליפסון), סיפר שהיות ו"חיים ארלוזורוב" היתה תקועה לא רחוק מהחוף, שתי ספינות משמר בריטיות, עגנו משני צידי האוניה, כדי לשמור עליה. שתי ספינות משמר אלה היו על הכונת של חוליית החבלה הרבה זמן, אך לא הצליחו להדביק להם מוקשים על מנת לפוצץ.

משה הגיע לחוף הקזינו בבת גלים, בבגד ים ומעיל מעליו, על מנת להסתיר את המוקשים שעליו, שהיו מיועדים להדבקה על שתי ספינות המשמר הבריטיות. בחברתו היתה נערה שתפקידה לביים איתו מצב שהם כאילו באו לבלות על שפת הים (זה היה בפברואר בשיאו של החורף). הקזינו נסגר בשעה עשר בלילה ומשה הגיע עם הנערה כמה דקות לפני עשר. הוא התיישב איתה על שפת הים וכעבור כמה דקות, התיישב על ידם צנחן בריטי (כלנית) ולא עזב אותם עד שתיים לפנות בוקר. יוחאי בן-נחן ז"ל (שהיה מפקד חוליית החבלה) הסתובב בסמטאות של בת-גלים וצפה במתרחש. כשהוא ראה שהשעה מאוחרת ועדיין הצנחן הבריטי לא עוזב אותם, הוא העביר שדר למשה לבטל את העניין, מאחר ולא יספיק הזמן לשחות, להדביק את המוקשים ולחזור, וכך בוטלה פעולת הפיצוץ. כשמשה גמר לספר את סיפורו, על המוקשים שלא הודבקו לספינות המשמר הבריטיות, נדהמתי מסיפורו, שכן ספינות המשמר הללו, שמרו על "חיים ארלוזורוב" בעוד שלושתנו: ישראל וליק, ניסן ואני, מסתתרים בסליק שהכנו מבעוד מועד למקרה תפיסה ע"י הבריטים. את הסיפור הזה לא ידענו ארבעים שנה ואם הוא היה מצליח במשימה והם היו מפוצצים את אוניות המשמר, הוא היה הורג את שלושתנו. משה הרגיע אותי ואמר, שרק היינו נפצעים, שכן הוא התכוון להדביק את המוקשים רק על ספינות המשמר ולדעתו היינו חוטפים רק מההרף ולא ישירות מהפצצות. צחוק הגורל במקרה זה, שבעצם הצנחן הבריטי (הכלנית) בעכבו את משה, הציל את חיינו.

יהודה בן-צור, איש הפלי"ם, מספר:

"ביולי 1947, זמן מה לפני שליחותי הראשונה לחו"ל כ'מלווה' במפעל ההעפלה, הוטל עלי לפרק מה'חיים ארלוזורוב' הנטושה מנועי עזר ("ונטקסיות"). הועמדו לרשותי חמישה אנשים וסירת מפרש. עם שניים מהם שחיתי לאוניה מברית השחייה של בת-גלים וסירת המפרש הגיעה אלינו עם כלי עבודה. בשל החלודה, לא הצלחנו לפרק ולו מנוע אחד, אבל כן הצלחנו להחריד את הבריטים בבסיס, שחששו מהתקפת טרוריסטים. בעת ששחינו חזרה לעבר הבריכה, נדרשנו בצעקות מהחוף לשנות כיוון לעבר הבסיס ושוכנענו לעשות כן כשהם פתחו לעברנו באש אזהרה. כשיצאנו מהמים רוסנו בד.ד.ט. (באותה עת התגלתה בחיפה מחלת דבר) והועברנו למשטרה. נחקרנו ושחררנו רק לאחר שנלקחו מאתנו טביעות אצבע. צוות הסירה, בפקודו של יהוד'לה צפתי ז"ל, שחזר לאוניה אחת כ'מוסכם ע"מ לאסוף את "השלל", נתפס ע"י ספינת משמר שהוזעקה למקום, נגרר לנמל ורק למחרת היום הועבר לחקירת המשטרה. השלושה "בילו" במעצר כשבוע ימים בשל סירובם לתת טביעות אצבע ושחררו רק לאחר שהם חזרו בהם."